

КАЗКИ МОГО БОМБОСХОВИЩА

© Дар'я Мироненць

Олексій Чупа — нова зірка сучасної української літератури, відзначена як критиками, так і читачами. Зірка, яка світить щонайменше двома талантами — поетичним і прозовим. 2014-го одразу дві книжки Чупи потрапили до довгого списку премії «Книга року ВВС».

Типовий під'їзд звичайного будинку у спальному районі. Чотири поверхи. Дванадцять квартир. Хто мешкає за їхніми дверима? Філософи й алкоголіки, науковці й авантюристи, джентльмени невдачі та леді блакитних кровей, розгублені розбишаки та закохані панянки — загалом, звичайнісінькі та водночас унікальні люди, — такі, як і усюди. Дванадцять історій — кумедних і сумних, щасливих і болісних, божевільних і буденних, — немов фрагменти мозаїки, складаються в один день звичайного життя жителів Донбасу. Один день ще мирного життя... Хто ж знав, що їх лишилося так небагато й незабаром автор цієї книги опиниться в бомбосховищі, ховаючись від «Градів» разом із її героями?

www.trade.bookclub.ua

ISBN 978-966-14-8342-1

9 789661 483421

ОЛЕКСІЙ
ЧУПА

КАЗКИ МОГО БОМБОСХОВИЩА

ОЛЕКСІЙ ЧУПА

Люди Донбасу — без вигадок і узагальнень

КАЗКИ МОГО БОМБОСХОВИЩА

Чупа проводить нам екскурсію цим своїм внутрішнім Донбасом, делікатно намагаючись не порушити спокою персонажів.

Софія Андрухович,
письменниця

КЛУБ
СІМЕЙНОГО
ДОЗВІЛЛЯ

**Олексій
Чупа**

18

61 PN

No 17

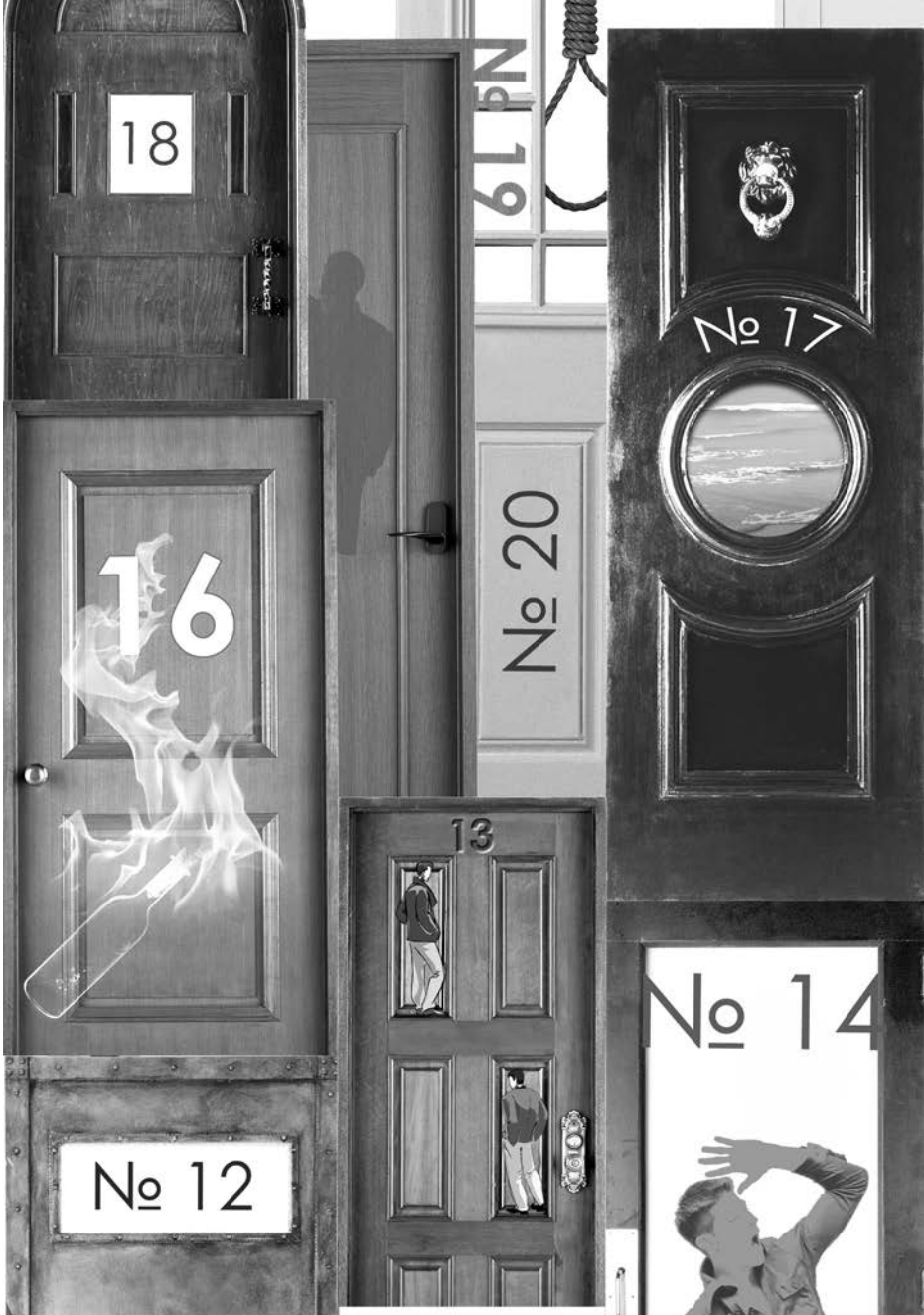
16

No 20

13

No 12

No 14

Олексій
Чупа

КАЗКИ МОГО БОМБОСХОВИЩА

РОМАН

ХАРКІВ 2015 КЛУБ
СІМЕЙНОГО
ДОЗВІЛЛЯ

УДК 821.161.2
ББК 84.4УКР
Ч-92

Жодну з частин цього видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Обережно! Ненормативна лексика!

Колажі *Владислави М.*

ISBN 978-966-14-8342-1

- © Чупа О. А., 2014
- © DepositPhotos.com / olechowski, PanaceaDoll, обкладинка, 2015
- © Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2015
- © Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», художнє оформлення, 2015

Здоровий підхід до страшних речей

В Олексія Чупи до творчості дуже здоровий підхід. Вирішивши стати письменником, він зосередився і зайнявся своєю справою: почав писати багато й дедалі більше і видаватись часто й дедалі частіше. Схоже, що писання для Олексія Чупи — справа дуже люблена. Бо коли людина працює коло того, що її по-справжньому захоплює, розворушує й оживляє, то і справа її ворухиться і живе — викресана, як іскра, із цієї надщербленої миті, а не знесилена нескінченними сумнівами й фантазіями про досконалість і богоподібність.

Хоча який письменник здатен відмовитись від фантазій про богоподібність? Під час артилерійського обстрілу в Макіївці оповідач із «Казок мого бомбосховища» ховається у підвалі свого багатоквартирного будинку та розмірковує про мотиви письменництва. Йому здається найбільш імовірним те, що письменників приваблює «можливість трохи побути Богом». Фантазія дозволяє відчутти присмак всемогутності, натомість обов'язків

перед персонажами, здавалось би, немає: «Закрив [книжку] — від них нічого не залишилося. Зручно». Але хіба це зручність — ділити приміщення з героями власної прози? Це вже пахне відповідальністю за свої слова.

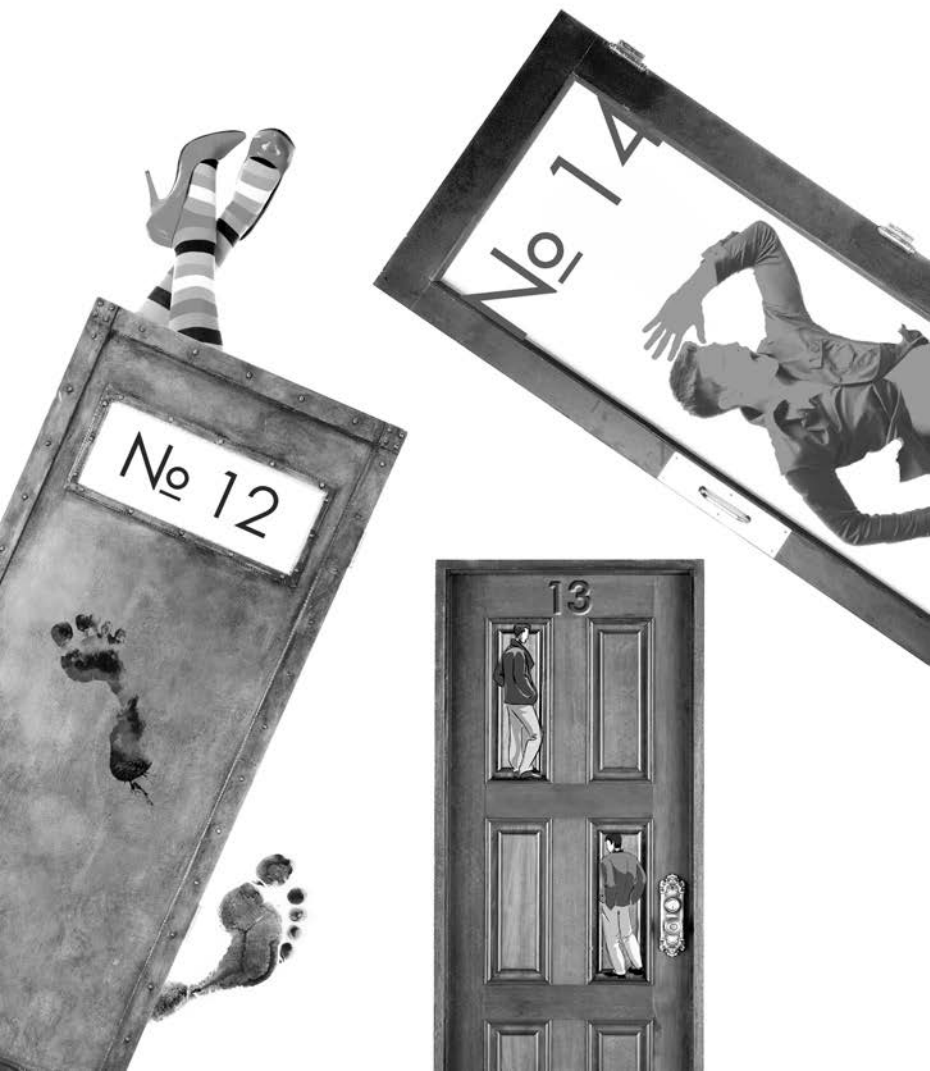
Чупа проводить нам екскурсію цим своїм внутрішнім Донбасом, делікатно намагаючись не порушити спокою персонажів: фриків, алкоголіків, садистів, розгублених та загублених нероб і фанатиків. Одним словом, звичайних людей.

Читач ловить себе на потребі спакувати посилку з теплим одягом і ліками, шампунем для вічно молоді Верки Лабуги, томом Шевельова й кількома голівками священого часнику для подружжя Задорожних, порцеляною статуеткою для глухої пані Клави, музичним альбомом від Йонсі та Алекса для бабусі й онучки з 17-тої. Читач прокидається — і опиняється серед сну про індустріальні ландшафти, де хропе старий звір-завод, розгалужуються потічки залізничних колій, будинки жалісливо поскрипують «просохлими дерев'яними перекриттями», а «кольорові протяги» тягають «вулицею цей мінорний спекотний блюз».

Чий це сон — читача, персонажів, автора? Чи це наше незручне колективне марення, викресане, як іскра, із цієї надщербленої миті?

Софія Андрухович

ПЕРШИЙ ПОВЕРХ

Квартира № 12

СЕКС УТРЬОХ

Майже усе, що відбувалося, говорилося, думалося та робилося у дванадцятій квартирі, легко можна було віднести до філософської категорії угару. Оте нікчемно мале і непомітне «майже», втиснуте на початку розповіді, стосувалося звичайного середньостатистичного життя, аж ніяк не притаманного мешканцям «дванадцятки». Те «майже» було таким незначним, що можна було би й не брати його до уваги. Я і не братиму.

У дванадцятій квартирі панував угар. Це не був ані гармидер, ані тарарам, ані шарварок чи рейвах, ні. Угар, та й годі. Ніхто з мешканців під'їзду не зумів би пояснити напевно, чому вони вживають саме це слово. Але десь у глибинах їхньої підсвідомості спливали, як кити на поверхню океану, важкі спомини про те, як через Верку з «дванадцятки» чотири рази мало не згорів увесь будинок. Ця психологічна травма залягла глибоко і надійно, навіки зв'язавши в розумінні решти мешканців

злочасну квартиру на першому поверсі з такими співзвучними коренями гор- і гар-.

Угар оселився в дванадцятій квартирі близько тридцяти років тому, перед самісіньким початком «перестройки». Оселився разом із Веркою Лабугою, тоді ще цілком принадою, хоч і демонічною жінкою. Верці було під тридцять, вона слухала геві-метал, була коханкою якоїсь шишки з прокуратури, і місцеві боялися її, як чорта. Чи то пак, якщо послуговуватися доречнішою ідеологічною термінологією, — як ворога народу. Боялися настільки, що не дивилися їй в очі, не віталися з нею і не розмовляли, всіляко уникаючи. Верка, своєю чергою, нічого спільного з місцевими не мала, в друзі не набивалася. До неї ніхто не заходив, і про те, що відбувалося в її квартирі, люди могли судити, лише спостерігаючи ззовні, дивлячись на рвучкі чорні силуети в її жовтих нічних вікнах і дослухаючись до диявольської музики, яка мало не цілодобово гуркотіла з Верчиного вікна.

У її помешканні царював відвертий хаос. А оскільки хаос набагато більш самодостатній, ніж навіть найміцніший порядок, то хаос цей легко пережив такі хиткі по своїй суті явища, як піднесення національної самосвідомості, розпад радянської імперії, кілька революцій, шалена інфляція та покращення разом зі стабільністю. Ба більше, я переконаний, що Лабуга, зав'язнувши у цьому своєму хаосі, навіть не помічала того, як міняється світ за її вікнами на першому поверсі.

Останній, хто відкрито виступав проти Лабуги, після написання заяви до міліції несподівано для всіх сів до в'язниці за зберігання наркотиків, більше його не бачили. З часом люди перестали навіть викликати наряд, хоч як відверто нахабно й незаконно поводитися Лабуга та її гості. Міліція приїздила, вкотре переконувалася, що викликали її у «дванадцятку», і задушевним тоном радила з Веркою не зв'язуватися. Удавати, що її не існує. «Ага, не існує», — похмуро кивали на її двері люди. За дверима рубали «Cannibal Corpse», чувся дзвін пляшкового скла та диявольський сміх хазяйки квартири. Час котився за опівніч, і мало хто міг заснути під такі колискові.

Верка мала, сама того, певно, не знаючи, дозвіл на такий хардкор. Коханця-прокурора, який прописав її до «дванадцятки», Верка бортанула вже понад місяць тому, та він залишався її ангелом-охоронцем. Кохання тридцятирічного чоловіка, якщо воно вже загорілося, може тривати аж до смерті. І це був саме той випадок. Те, що за останні тридцять років він перетворився з товариша Смірнова на Петра Петровича, першого зама обласного прокурора, аж ніяк не давало переваг мешканцям під'їзду у боротьбі з Лабугою. А те, що з'явилася тенденція забирати «донецьких» на підвищення до Києва, вселило у їхні душі остаточний і непереборний смуток. У 2015-му весь під'їзд змовився голосувати проти владної партії, сподіваючись, що Петро Петрович втратить свій владний німб і вони зможуть нарешті викинути

— Здоров, — сказала вона, — і ти тут?

— Та ж тут. Де мені ще бути?

— Я думала, ти вже давно виїхав. Я тебе ціле літо не бачила.

— Я тебе теж.

— Треба валити. Маєш куди?

— Маю.

— Мотай, Лесику.

Я промовчав у відповідь, подивився їй в очі. Квітка усміхнулася у відповідь.

— Я знаю, ти про нас книгу написав. Я за твоїм Facebook слідкую.

— Більше тут ніхто про це не знає.

— Да і хрін з ними. Їм це нецікаво. А я тобі вдячна, — раптом взяла вона мою руку, — у нас із тобою ціле життя з цим під'їздом пов'язано. А тепер, коли ми звідси виїдемо, в мене буде твоя книга на випадок, якщо моя пам'ять стане слабкою і поганою. Розумієш?

— Звісно, — кивнув я.

— Даси почитати якомсь? Такий собі реквієм по наших із тобою життях у Макіївці. Пам'ятник. Надгробок, я би сказала. Я залишу тобі свої контакти, надішли книгу.

Ми проговорили ще годину, потім вона пішла спати, хоча, відчувалося, не виговорилася до кінця.

Уранці я вже був готовий до виїзду. Відривався від людей, з якими прожив усе життя і яких навряд чи колись побачу ще, у всякому разі — в такому складі. Від-

ривався від декорацій, в яких я вмів ходити наосліп і не заблукати. Останнє, що я пам'ятаю зі свого життя у своєму під'їзді, — білосніжний папірець, запханий під дверний дзвінок біля моїх дверей. Папірець із мейлом тієї, кого я назвав квіткаркою Ру, єдиним із вигаданих мною персонажів книги, який захотів тривати далі.

Ми навряд чи туди повернемося, Ру, і вже точно не будемо там щасливими.

Але, принаймні, були.

30.08.1986—20.08.2014

ЗМІСТ

Здоровий підхід до страшних речей 5

ПЕРШИЙ ПОВЕРХ

Квартира № 12. Секс утрюх 9

Квартира № 13. Заколот 29

Квартира № 14. Молодість Герхарда Фрая. 43

ДРУГИЙ ПОВЕРХ

Квартира № 15. Тиша як генетична хвороба 61

Квартира № 16. Сни та інші страшні речі 75

Квартира № 17. Острів. 94

ТРЕТІЙ ПОВЕРХ

Квартира № 18. Образ матері
у сучасній українській літературі 113

Квартира № 19. **Good bye, Lenin!** 134

Квартира № 20. **День, коли я почав умирати** 154

ЧЕТВЕРТИЙ ПОВЕРХ

Квартира № 21. **July morning** 177

Квартира № 22. **Квіткарка Ру** 193

Квартира № 23. **Сатана та його друзі.** 204

Ще кілька слів із підвалу 215

Літературно-художнє видання

ЧУПА Олексій
Казки мого бомбосховища

Роман

Головний редактор *С. С. Скляр*
Завідувач редакції *Г. В. Сологуб*
Відповідальний за випуск *Т. М. Куксова*
Редактор *О. М. Хвостова*
Художній редактор *Т. О. Волошина*
Технічний редактор *А. Г. Верьовкін*
Коректор *І. Г. Веремій*

Підписано до друку 24.12.2014. Формат 70x100/32.
Друк офсетний. Гарнітура «Literaturnaya». Ум. друк. арк. 9,03.
Наклад 3000 пр. Зам. № .

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
Св. № ДК65 від 26.05.2000
61140, Харків-140, просп. Гагаріна, 20а
E-mail: cop@bookclub.ua

Віддруковано з готових діапозитивів
на ПП «ЮНІСОФТ»
Свідоцтво ДК №3461 від 14.04.2009 р.
www.tornado.com.ua
61036, м. Харків, вул. Морозова, 13Б

Видавництво Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
www.trade.bookclub.ua

ГУРТОВИЙ ПРОДАЖ КНИГ ВИДАВНИЦТВА

ХАРКІВ

ДП з іноземними інвестиціями
«Книжковий Клуб
“Клуб Сімейного Дозвілля”»

61140, м. Харків-140,
просп. Гагаріна, 20-А
тел/факс +38 (057) 703-44-57
e-mail: trade@bookclub.ua
www.trade.bookclub.ua

Київська філія

04073, м. Київ, просп. Московський, 6, кімн. 35,
тел. +38 (067) 575-27-55
e-mail: kyiv@bookclub.ua

Одеська філія

65017, м. Одеса, вул. Малиновського, 16-А, кімн. 109
тел. +38 (067) 572-44-28
e-mail: odessa@bookclub.ua

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»

служба роботи з клієнтами:

тел. +38 (057) 783-88-88
e-mail: support@bookclub.ua

Інтернет-магазин: www.bookclub.ua
«Книжковий клуб», а/с 84, Харків, 61001

Чупа О.

**Ч-92 Казки мого бомбосховища : роман / Олексій Чупа ;
передм. С. Андрухович. — Харків : Книжковий Клуб
«Клуб Сімейного Дозвілля», 2015. — 224 с.
ISBN 978-966-14-8342-1**

У звичайній «сталінці» звичайного донбаського містечка живуть звичайнісінькі люди: колишній «беркутівець» Бембі, філологи зі світовими іменами Ярополк і Федора Задорожні, Верка, алкоголічка зі стажем, та інші. Їхні історії — таке собі нормальне ненормальне життя: завалений пам'ятник Леніну і показове самогубство, несподівані знайомства і листи далеким коханим, зухвалі плани захоплення влади і жорстокі жарти підлітків... Кожна з історій, чудернацька або буденна, щаслива або сумна, — це ще один фрагмент із яскравої мозаїки нашого життя...

УДК 821.161.2
ББК 84.4УКР

Ніжно про кохання
та гостро на злободенні теми!

Покинувши Україну, Роман та Олена вважали, що за кордоном вони знайдуть те, чого їм бракувало вдома. Але зустріч з Агнешкою перегорнула догори дригом їхні долі. Застрягти між двома країнами — виїхати з батьківщини і не доїхати до омріяної Праги — герою доведеться зробити непростий вибір, бо обирати інколи треба не тільки між жінками. У книжці багато провокацій — чи не для того, щоб людина мала можливість замислитися над тим, що болить? А це не лише кохання.

